

'Fluba tede nən Pɔl -a cren -te Timote

1ε

1 ¹'An 'bɔ Pɔl 'bɛ 'fluba 'gve -a cren -te. An ya Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Bali nən -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a be, 'o 'vale Zozi Crizi nən -kaa 'bli a -yre "be, -wəe 'an dre 'a. ²Məen 'fluba 'gve -a cren -te 'i 'bɔ Timote le. Məen Bali -le 'wɪ 'vɪ 'yie, en i wu "man. -Yee "wəan i dre "le 'an 'pɔn -ji 'nən -le 'wɪ 'zv.

-Kaa "tɪ Bali 'lee -kaa san Zozi Crizi 'wei nyrrinda 'si, en 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fədɪ -trɔ̃ -nɔ̃n 'yie!

'I dre "yi minnun nən o Bali -le 'wɪ "paaman 'wlu 'a bə o va!

³'Wɪ nən maan 'vɪ 'yie te an "ta Masedɔa si "siala be, -a -cin 'e 'fɔla 'i 'ji. Maan 'vɪ 'yie 'nan, 'i 'fv Efez nun, 'nan -e 'i 'wɪ 'pla min -mienun le. O ya 'ka yei, te o 'wɪ nən 'wlu 'a be -a "paaman minnun -ji. ⁴'Wɪnun zɪε, polunun nən Zuif 'nɔ̃n -a bo be 'lee o tranun kludanɔn "nrɔndɪ nən o -ko -a 'padɪ -a "da "be, -a 'bɔ nən. 'I vɪ -wle 'nan 'o 'le 'tɔ! Kɔɔ 'wɪnun zɪε o -taala -sa -fɔdinun -a. 'Nyranman nən Bali -a "paa min man 'lɔɔ -e 'e min 'si 'wɪ 'ji be, ya'a 'sia 'wunun zɪε -a va "fo "dɪ, 'pian e "sia yi -teradɪ Zozi da va. ⁵Bali -le 'wɪ "paadɪ 'le 'srannan "nən 'nan yɪdɪ "yi 'e 'kɔn 'ka yei. En yɪdɪ "yi zɪε 'ka dre 'ka 'ci 'fidaa 'a! Te 'ka 'wɪ dre te 'ka 'wulo -ji "nrɔndɪ tin -tea 'ka da dɪ! En yɪdɪ "yi zɪε, e 'si yi -teradɪ Zozi da nən e 'ka "ta lou 'e "tun "dɪε -a va.

⁶'Wɪnun zɪε "o 'ka wo 'bə drenan "fo "dɪ, 'pian 'o 'fli -nɔ̃n 'wɪnun nən o ya 'wɪ "tun "a be -a vɪdɪ le. ⁷O 'fli "siala 'nan Bali -le -pei -tɔ wɪnun be -wəe ci -a "paanon 'a. 'Pian 'wɪnun nən waa ve be wa'a ci 'tɔa dɪ, en 'wɪ 'bɔ nən o ya o -tɔdɪ "da 'nan 'wɪ 'kpa nən be, wa'a 'tɔa dɪ.

⁸-Kaa -tɔa 'nan -pei -tɔ wɪnun be, e ya 'wɪ "yi "a, 'pian e ya 'nan min 'e 'ta wʊla "da 'e -si tıglı da. ⁹En -a -cin 'e 'kɔn -kaa 'ji 'nan, minnun nən

o ci tigli be -wee "wean "c  e -pei -t   w  nun a d  , 'pian minnun nen o 'ka 'kpa d  , -wee "wean nen. 'W  nun nen waa dra be -nyren: O yie 'ka 'naan Bali man d  , en o 'w   'wlidi 't   't  du p  en  n dra. O 't   s  r  man Bali man, en fenun nen Bali -le ve -a be, o "we "man -wlidi. Min -ten  n nen waa, 'o "t   'lee 'o "bu -tea. ¹⁰ Minnun z  e o nyianla li 'lee -k  nnen -a te wa'a 'o cin 'pale d  . En -kl  nm  n 'lee 'e b  ezan -kl  nm  n nyianla. En 'o b  ezan blamin -taan "n  an -a. En o 'w  l -sean. En o -pe wluannan 'w   'ji, te e ya 'w  l -a. En o 'w   dra te e 'ka Bali -le 'w   "paadi da d  . Minnun p  en  n nen o 'w  nun z  e -a -tu dra be, -wee "wean nen -pei -t   w  nun a. ¹¹ Bali nen -a 't   a -dan, en -a va nen -fea p  en  n "sia be, -y  e Zozi 'le 'w   'n  nn 'peba 'w   'an 'l  . 'W  nun nen an "sia -a v  nan 'yie 'g  e -a da w   nen.

P  l Bali muo "f   "yi "nen yaa dre -yre "be -a man

¹² Zozi Crizi nen -kaa san -a be, maan muo -f  a. E yi -tera 'an da, en yaan 'si "va 'nan -e 'an 'yee 'nyranman 'pa, en yaa ta "koe "n  n 'men. ¹³ E tede be, an w   Zozi 'b   man -wlidi, en an 'te 'pa Zozin  n da, te an -kuli -taan "o man. 'Pian 'an nyrinda -sen Bali da. Tu z  e -a man be te ma'an yi teala Zozi da d  , en 'w  nun nen maan dra be, ma'an -ci t  a d  , -yee "wean 'an nyrinda -sen Bali da. ¹⁴ 'W   'kpa, Zozi nen -kaa san -a be, e "yi dre 'men, en yaa dre e "mlianla "da. Y  d   "yi "nen e "sia -a 'b   'va be, 'lee yi -teradı Zozi da be -y  e paa 'an 'ji.

¹⁵ Zozi Crizi -ta 'treda 'nan, -e 'e 'w   'wlidi "dren  n 'si 'w   'ji. 'W   z  e 'w   tigli nen. E ya "le min 'e yi -tera "da "fo. I 'ci "n  n 'men 'w   da. An 'w   'wlidi dre 'e mlinla "da, ¹⁶ 'pian 'an nyrinda -sen Bali da. Yaa dre 'an 'b   'w   'wlidi "drezan -dan 'g  e 'an 'va, k  o e ya "vale 'nan, blamin 'e -ci yi 'nan Zozi Crizi 'le man -strand   min va a -dan. En Bali 'w   z  e -a dre 'nan, -e minnun nen o -taa "yi -telea Zozi da -e 'o 'belidi nen ya'a 'nyaan d   -a yi be, 'an dre -wee 'w   -k  on "manve -a. ¹⁷ Bali a mingonnen -a 'li 'trilii, ya'a 'kaa "fo "dt. Min 'ka -a ye 'e yie 'a d  . -Y  e ci Bali -a 'e -tuwli, fe pee 'ka "nyian -yee -sru "dt. 'T   'wid   'e 'k  n -yee ve -a, en 't   -dan 'e 'k  n -yee ve -a 'li 'trilii. Amen!

P  l Timote "koe "të 'e da

¹⁸ Timote, 'w   nen maan 'v   paan 'yie be, 'men 'nen 'kpa, 'be 'nen 'g  e maan -peba wo 'i 'l  . 'An 'ci "n  n 'w   nen Bali 'lewei v  n  n -a 'v   'i man be -a da, en maan dre. 'O wei z  e -a 'b   nen 'e dre 'i 'të -kli -a, -e 'i Minsan -le 'nyranman 'pa. E ya "le -kuli man nen i ci. ¹⁹ 'Yie yi -terad   Zozi da be 'i "tr  en "tr  a ji, en te 'i 'w   dre te 'i 'wulo -ji "n  ndi tin -tea 'i da d  ! Min -mienun be 'w   "yi "nen o -wulo -ji "n  ndi -a ve -w   'nan 'o dre be, wa'a 'ta wulea 'be da d  . 'W   z  e -y  e -maan en -wee yi -terad   Zozi da 'e 'le 'të. ²⁰ En 'w   'b   z  e -y  e 'b   Ime 'lee Alezandre man. 'O "fli z  e an 'o dre Satan -le ve -a 'e "pa 'ji, k  o maan 'v   -w   'nan, te 'o 'ta "nyian 'kv yei "d  . Maan dre z  e -e 'o -t   'nan, Bali 't   s  rdi be e 'ka "yi "d  .

Pɔl Bali trv 'badt 'wɪ 'vɪ

2 ¹An 'ka trv "baa, 'wɪ nen e ci "le 'ka dre en -yee ci 'wɪ 'tede -a be, -nyren 'nan, 'ka Bali trv 'ba minnun peenon le! 'Wɪ nen o man be 'ka tin 'ba Bali le, en 'ka Bali muo "fɔ! ²'Ka Bali trv 'ba minnun nen mingɔnnennun -a be -wle, 'lee minnun nen min tanon 'a be -wle. 'Ka dre zιε -e -kaa man 'e 'fɔla flu te "pen 'ka -kaa man dι. -A -nan nen -kaa -kɔlamān Bali 'sudi -a, en -cee ta wvdi minnun va be e -koan 'e 'svdt "ji. ³'Wɪ zιε -yee ci 'wɪ "yi "a, en e 'sɔ Bali nen -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a be -yre. ⁴Bali -a "va 'nan minnun peenon 'o 'si 'wɪ 'ji, en 'o 'yee 'wɪ tighl 'tɔ. ⁵Kɔɔ -yee ci Bali -a 'e -tuwli, -a pee "ka "dι. En min nen e ci Bali 'lee minnun yei "be, e ya "nyian 'e -tuwli. -A pee "ka "dι. Min zιε Zozi Crizi nen. ⁶E wu "man, en e minnun peenon 'lejī -ka 'wu. O ta pan nen yaa 'wu. 'Wɪ nen yaa dre zιε, -yee -ci kɔɔn 'nan Bali a "va 'nan minnun peenon 'o 'si 'wɪ 'ji. Tu nen Bali -a -kɔɔn be -a tu 'bɔ man nen 'wɪ zιε 'e dre. ⁷Bali 'an dre Zozi 'le 'pasiazan -a, 'nan -e 'an 'wɪ zιε -a fuila "man minnun peenon 'va. 'Wɪ tighl nen maan ve, 'wlu "cɛe maan -sean "fo "dι. Yaa dre zιε 'nan -e 'an yi -teradi Zozi da 'lee Bali 'bɔ 'le 'wɪ tighl be, -a "paa minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dιe o ji.

⁸An ya "va 'nan fe peenon 'nan be -klɔnmɔnnun 'o Bali trv 'ba. O -penun nen waa wuanla lou Bali trv 'banan be, 'o 'kɔn 'saun. Te min man nyran 'e 'kɔn o ji dι, en te -sa -fɔdu 'e 'kɔn o yei "dι!

⁹Lumɔnnun -le ve be, an ya "va 'nan, 'o sɔ 'cen 'o man 'kpa. 'O 'man dre 'e tighl da, te 'o 'fli -fɔ bei -klɔnmɔn 'le -weeladī -a dι. -Nyren "le -wulo "je "dredī senjen senjen 'le 'wɪ 'zv, en "nyian "le -siga fenun 'lee 'klanvenun -sendi o man -le 'wɪ 'zv, en "nyian "le sɔnun nen -a 'fle ci be -a wvdi -le 'wɪ 'zv. ¹⁰'Pian -wee fenyian 'e 'si o dre winun "yi 'va. 'Wɪ zιε -a dredī 'be -kɔɔnman 'nan o "klanman Bali lɔ.

¹¹-Te min a Bali -le 'wɪ "paanan be, lumɔnnun ta 'e 'kɔnnan flu, te o 'trɔen "a 'e 'tɔdu -a wei le, en 'o 'ta wula "da! ¹²En "nyian be, ma'an -si -nɔan lumɔnnun le, -e 'o Bali -le 'wɪ "paa dι. En ma'an -si -nɔan -wle, -e 'o -klɔnmɔnnun 'pla dι, 'pian o 'ta 'e 'kɔnnan flu. ¹³'Ka 'ci "nron 'wɪ nen e dre 'li 'treda pou sianan "be -a da: Adan nen Bali -a dre 'e tede, "be -sru en e Ev dre. ¹⁴Adan "cɛe -mlen -a see paa dι, 'pian lumɔn nen Ev -a be, -a 'bo nen -mlen -a see paa, en -pei nen Bali -a -tɔ -wle "be, yaa sre. ¹⁵'Be a zι, 'pian maan ve 'cɛe 'nan, Bali lumɔn "sia 'wɪ 'ji 'nen 'yadī man. 'Pian e ya 'nan 'e yi -tera Zozi da -trilii, en 'e min yi "yi -trilii, en 'e 'kɔn Bali -le ve -a "fo, en 'e 'wɪ peenon zιε -a dre -pe nen e 'sɔa Bali le be -a man.

Minnun nen 'o yie -tɔa -leglizi -va be -wee 'wɪ

3 ¹-Te min a "va 'nan 'e yie -tɔa -leglizi -va be, te 'wɪ "yi "nen yaa -si 'sia. 'Wɪ zιε e ya 'wɪ tighl 'a "fo.

²'Pian e ya 'nan, min nen 'e yie -tɔa -leglizi -va be, te 'tɔ 'tu 'e 'kɔn 'e 'padu "man "di. Lı -kɔan -a san wlu -tuwli. -A san -kɔlaman 'e 'fli 'kundi -a, en -a san 'e 'kɔn min tigli 'a, en -a san dre wı 'e 'kɔn 'e 'svdı "ji. -A san 'e 'kɔn min nen e min "kuan 'e 'pe "fli "a be -a. -A san 'e 'kɔn min nen e Bali -le 'wı "paaman sidɔ be -a. ³Te -a san 'e -wen mlindi -trɔa 'e 'win -ji di, te 'bli 'e 'fɔ -a san ji tada di, 'pian -a san 'e 'kɔn min -trɔa -a. Te -a san 'e 'wı 'blidi yi "yi "di, en te -a san 'e 'kɔn min nen e "lala ye "yi "bvv "be -a di. ⁴-A san 'e 'kɔn min nen -a -pe "sɔa 'e 'bɔ 'le "kɔnnen 'nɔn 'pladi -a be -a. -A san -le 'nennun be o yie 'e 'nan -a 'bɔ man, en 'o 'yra -te min man. ⁵Kɔɔ -te min -pe 'ka 'sɔa 'e 'bɔ 'le "kɔnnen 'nɔn 'pladi -a dıe, yaa dra 'kɔ -e 'e yie 'tɔ Bali -le -leglizi be -a va? ⁶Te -a san 'e 'kɔn min nen e -fɔ Zosi 'va 'e 'tre be -a di, "tɔgo 'e 'fli 'sia -dan, -e Bali 'e tin -te "da "le zı yaa dre Satan le be -yee 'wı 'zı. ⁷En e ya "nyian 'nan, minnun nen o 'ka Zosi 'va dıe -a san 'tɔ "yi 'e 'kɔn 'o 'le. -Te e ya zıe, minnun 'ka 'we 'man -wlidi "di, en Satan 'ka 'kɔlaman -a man yidi -a di.

Minnun nen o "paa -leglizi 'lenɔn 'va be

⁸Minnun nen o "paa -leglizi 'lenɔn 'va be 'wı 'tuwli zıe e ya -wee ve -a. 'O 'kɔn minnun nen o dre wı -a -maan min 'yra -tea "o man be waa. En te 'o 'kɔn minnun nen 'o wei a "flivli "be -a di, en te 'o 'fli -nɔn -wen mlindi le di, en te 'o -dawli yi "yi "lala -nan di. ⁹'Wı yɔɔdi nen -cee yi -teradı Zosi da -a be 'o "trɔen "trɔa ji, te 'o 'wı dre te 'o 'wulo -ji "nrɔndı tin -tea "o da di! ¹⁰'Ka cin yi -wee 'wı man, -te ka'a 'wı 'tu yile o man dıe, 'vaa -e 'ka o dre -leglizi 'lenɔn 'pa "vanɔn 'a.

¹¹-Te lumɔnnun nen waa be, -a -tuwli "nen "nyian -wee ve -a. 'O 'kɔn lumɔnnun nen 'o dre wı -a -maan min 'yra -tea "o man be waa. Te 'o 'kɔn lumɔnnun nen o 'le 'ble be -a di. 'O 'kɔn lumɔnnun nen 'o 'kɔlaman 'o 'fli 'kundi -a be waa. 'O 'kɔn lumɔnnun nen min yi -teala o da 'wı pεenɔn 'ji be waa.

¹²Minnun nen o ya -leglizi 'lenɔn 'pa "vanɔn 'a be, lı -kɔan -wɔ "tuwli, en o -pe "sɔa 'wee 'nennun 'lee 'wee "kɔnnen 'nɔn 'pladi -a. ¹³-Leglizi 'lenɔn 'pa "vanɔn be, -te o -pe "sɔa 'wee 'nyranman 'padı -a 'kpa be, Zozinɔn 'yra -tea "o man. -A -nan nen o yi -teala 'o 'fli da -e 'o yi -teradı Zosi Crizi da -nan wı vi minnun le.

Zosi Crizi -le 'wı 'nɔn 'nɔn be Bali -le 'wı yɔɔdi -dan nen

¹⁴-A -cin a 'an 'ji 'nan yi "fli yaa 'gve -a -ji be, 'an bɔa 'i man nun, 'pian 'an ya 'fluba 'gve -a cren -tenan 'yie, ¹⁵'nan -te 'an 'mɔn te yi'an ye dıe, tɔɔn zı 'kɔ 'i 'wı dre Bali -le 'kuin be, te yia -tɔa. Bali nen -a yie ci "man "be, -yee -leglizi nen. -Yee ci 'wı tigli 'kɔladren 'a, en -yee ci -a cain -a. ¹⁶'Wı 'kpa nen, -kaa pεenɔn pei a -tuwli 'nan, 'wı yɔɔdi nen -cee yi -teradı Zosi da -a be e ya -dan.

-Nyrən 'nan Zozi dre blamin -a,
en Bali lei 'saun -a -ci kɔɔn 'nan
ya'a 'wɪ 'wlidi -towlı "drele dı.
Bali -le 'pasianɔn -a 'yi.
'Wɪ nen Zozi -a dre be,
waa -nan 'sinan 'pa
'leglɔn pɛenɔn 'ji 'nɔn le,
en minnun yi -tera "da.
Bali 'tɔ -dan -nɔn -yre laji lou.

Minnun nen o 'wlu wɪ "paaman minnun ji be, 'i o -ci bɔla

- 4** 1Bali lei 'saun -a 'vɪ 'wein 'nan, tu -fɔla "da "ji be minnun 'ka 'taa
yi -telea 'wɪ nen Bali -a 'vɪ be -a da dı. O -taa -sɔɔnlea min see "paa
winun -sru 'lee 'wɪ "paadi nen lei -wlidi -a -cin -tɔa "min ji be -a -sru.
2Minnun nen o 'wɪ 'bɔ zιe -a "paaman be, 'wlunɔn nen waa, en o ya 'o 'fli
'tɔ -weenan. -Wee -wulo -ji "nrɔndi va be Satan -pe -fle yra 'nan. 3Waa
'paaman minnun ji 'nan, te limɔn 'e -kɔnnen 'pa dı, en te -klɔnmɔn 'e li
'pa dı! En "nyian 'nan -blife -mie a be, te min 'e 'be 'blı dı! 'Pian Bali -blife
peenɔn dre 'nan -e minnun nen o yi -tera Zozi da en o 'wɪ tıgħi -tɔa "be, 'o
Bali muo "fɔ -e 'o -bli. 4Kɔɔ fe peenɔn nen Bali -a dre -blife -a be e ya 'kpa,
en -a -tu 'ka "va -wlidi "fo "dı. 'Pian e ya 'nan min 'e Bali muo "fɔ -e 'e -bli.
5Kɔɔ 'wɪ nen Bali -a 'vɪ be -a da, 'lee Bali 'bɔ tru 'badı man nen, fe peenɔn
zιe e dra 'saun Bali le.

6-Te 'winun zιe -a 'bɔ nen i ci -a "paanan Zozinɔn 'ji be, te i ya Zozi
Crizi -le 'nyranman 'pazan 'kpa -a. En yaa -kɔɔnman 'nan Bali wei 'lee 'wɪ
'paadi tıgħi nen i koala "man "be, -wee ci "le 'yie -blife -le 'wɪ 'zv. 7'Pian
'winun nen e 'ka Bali -le 'wɪ 'a dı en e ya "le liblanun -le polu "tun 'zv be,
te 'yie 'si -nɔn min le "fo "dı!

I man -wee 'nan 'i dre wɪ 'e 'sɔ Bali le. 8-A man -weedi 'nan -e fe -tu 'e
-tɔa min 'kɔle 'a be, e ya 'kpa, 'pian e "paa min va "wennɔn 'e "tun. 'Be
nen 'be ci 'wɪ 'yi "a "fo "be, -nyren 'nan min 'e 'ta wula Bali wei da. -Te
-kaa ya 'wɪ zιe -a drenan be, Bali -le -fea a -kaa man tu 'gue -a -ji, en e ya
-kaa man tu -fɔla "da "ji.

9'Wɪ zιe e ya 'wɪ tıgħi 'a, en e ya "le -e min 'e yi -tera "da. 10En "nyian
'wɪ zιe -a le nen -kaa 'nyranman "paa, en -kaa 'fli -mean dra, kɔɔ Bali nen
-a yie a "man "be, -kaa 'bli a -yre. -Yee ci 'tredanɔn peenɔn 'sizan 'wɪ 'ji -a.
'Pian minnun nen o yi -tera Zozi da be, o nen e o "sia 'wɪ 'ji.

11'Winun peenɔn zιe, -a 'bɔ nen 'i "paa Zozinɔn 'ji, en -a 'bɔ nen 'i 'pla
-wle 'wɪ 'a. 12Te min -tu 'e vɪ 'nan, i ya -gobo 'a -le "wean be 'e yie 'ka 'naan
i man dı. 'Pian 'i dre Zozinɔn peenɔn 'le 'wɪ -kɔɔnmanzan 'a 'yie 'wɪ vıdı
man, 'lee 'yie 'wɪ dredı min va man, 'lee 'yie min yıdı "yi "man, 'lee 'yie yi
-teradı Zozi da man, en 'wɪ nen e 'tɔ "paa min man be te 'i -tu dre "fo "dı.

¹³'Wí nen e ci "le 'i yie 'trœa "da "trilii 'vaa -e 'men 'lvdi 'e bɔ be -nyren 'gv: 'I Bali -le 'fluba ta v̄i Zozinon le! En "nyian 'wí 'bɔ nen Bali -a 'v̄i be 'i -ci 'si -wle -e 'o "koe 'e 'tɔ o da! En "nyian 'i Bali -le 'wí "paa o ji! ¹⁴"Yi "nen Bali -a dre 'yie be, te 'i -fɔla "trœen -sru "d! "Yi zte Bali 'lewei vunon 'be 'v̄i 'nan e ya 'yie ve -a, en -leglizi min cejenun 'o 'pe 'pla 'i da.

¹⁵'Winun zte -a dredi da nen 'i yie -trœa, en 'i 'fli -nɔn -yre, 'dv -e minnun peenon 'o -tɔ 'nan 'yie ta wvdu Bali -sru "be e ya -kunan 'e 'le. ¹⁶'I yie 'tɔ 'i 'fli -va, en 'i dre "yi 'yie 'wí "paadı va. 'Winun nen maan 'v̄i 'yie paan be, te 'i 'pe -sru 'e tɔa -a dredi -ji dt. Kɔɔ -te i ya -a drenan "da "be, Bali 'i "sia 'wí 'ji, 'ka 'vale minnun nen 'o "trœen "a 'e 'tɔdı 'yie 'wí "paadı le be waa.

Zozinon 'wí dra 'o cin le 'kɔ?

5 ¹-Te min ceje 'wí dre -wlidi "be, te 'i v̄i -yre wei 'pleble 'a dt, 'pian 'wí nen e min "koe -tɔa 'e da be, -a 'bɔ nen 'i v̄i -yre "le 'i "tū "le nen i ci 'wí tin 'banan. -Te -gobonun nen waa be, 'wí -tuvli zte -a 'bɔ nen 'i dre. 'I 'wí tin 'ba -wle "le 'i "bunun -le 'wí 'zv. ²-Te limɔn cejenun nen waa be, 'wí -tuvli zte -a 'bɔ nen 'i dre. 'I 'wí tin 'ba -wle "le 'i "bunun -le 'wí 'zv. En -te nɔnbenun nen waa be, 'wí -tuvli zte -a 'bɔ nen 'i dre. 'I 'wí tin 'ba -wle "le 'i "blunun -le 'wí 'zv, en 'wí nen e 'tɔ "paa min man be te -a -cin 'e 'kɔn 'i 'ji o va "fo "dt.

Lumɔnnun nen -cale a be -wee 'wí nen 'gv

³Lumɔnnun nen o -sran -ka 'o da en 'wee -mie "ka "d̄iɛ, 'i yie 'tɔ o da. ⁴'Pian lumɔnnun nen o ya -cale -a, en 'wee 'nennun -a be, -te be "cɛe di 'wee -anɔnmaannun a be, 'wí nen 'kɔ 'nennun zte 'o dre be -nyren 'gv. 'O 'wee yi -teradi Zozi da -ci -kɔɔn 'e tede 'o 'bɔ 'mangulinun 'va. 'Wí nen e ci "le 'o dre 'o 'mangulinun le be, -nyren zte. En -yee 'sɔ Bali le. ⁵Lumɔn nen e ya -cale -a, -yee -mie "ka "d̄i, en -a -pe -fɔnan "ka "d̄iɛ, -a 'bli a Bali le. Tu peenon man e ya Bali tru 'banan, te yaa laabo -yro 'nan 'e 'pa 'e 'va. ⁶'Pian lumɔn nen e ya -cale -a, en -a 'bɔ ci 'sɔ w̄inun -sru "nen e 'ta wo be, -te -a yie a "man oo, Bali "le 'va be, e ya min -kadı -a. ⁷'Wí nen e ci "le 'i 'pla -wle 'wí 'a be -nyren zte. -Te o 'ta wvlu "da "be, 'tɔ 'ka 'kɔan 'e 'padı o man di. ⁸'Nen nen ya'a 'e yie -tɔa 'e 'mangulinun va d̄iɛ, te 'e 'pe 'si yi -teradi Zozi da -sru. 'Nen zte, e ya min -wlidi "a, e "mlian min nen ya'a Bali -tɔa d̄iɛ -a da. 'Nen nen -a mangulinun 'bɔ -nyeanla -yee 'kɔnnen, en ya'a 'e yie -tɔa o va d̄iɛ, -yee ve 'be ci -wlidi "fo.

⁹Lumɔn nen -a -sran -ka 'e da be, 'i 'tɔ 'sia 'fluba nen -calenun 'tɔ 'a -ji be -a -ji. 'Pian lumɔn nen -a 'le -fuba 'sheedu -cia, en e -kɔnnen 'pa 'e 'pa -a -tuvli "be, -a 'tɔ nen 'i 'sia. ¹⁰-A 'tɔ "yi 'e 'kɔn min 'le -yee 'wí "yinun nen yaa dre be -a man. -A -mie nen "le 'nen 'lebvdı sidɔ -le 'wí 'zv, en -a -mie nen "le minnun nen o bɔala "va "be o 'kundi 'e 'pe "fli "a -le 'wí 'zv, en -a

-mie nen "le Zozinon nen o boala "va "be o cein -man "foedi -le 'wi 'zv, en -a -mie nen "le minnun nen o ya see -ji be, 'padu o va -le 'wi 'zv, 'lee 'wi "yi 'to 'tvdv peenon dredi.

¹¹ Pian -te lomonnun zie o ya nonbenun -a be, te 'i 'o 'to 'sia "fo "di. Koo tu -mie bo "be, -konnen -cin a o ji -le "wean, o "sia Crizi -sru, -e 'o -konnen 'pa. ¹² Tcoon 'wi nen o -to "da 'nan o dra be, te 'o 'pe 'si -a -sru. E ya "le tin nen waa -te 'o 'fli da zie. ¹³ En "nyian be 'o 'fli dra koonnon 'a, te o -cia 'kon 'le "nen -tcoladu -a "da. 'Wi nen e ci -wlidi "fo "be, -nyren 'nan o 'le 'ble, en 'wi nen e 'ka 'wee 'wi 'a di -lee 'wi nen e 'ka "le 'e boala min le die, -a 'bo nen waa ve. ¹⁴ Winun peenon zie -yee "wean be, an ya "va 'nan lomonnun nen o ya nonbe "a en o -sran -ka be, 'o -konnen 'pa, 'o 'nen 'ya, 'o yie 'to 'wee "konnen 'va, 'du -e 'o vile 'o -si -non -kaa 'nanmanzan le -e o 'to 'e sre di. ¹⁵ Koo lomonnun zie o -mienun 'si -si tugl da, en o sconla Satan -sru 'va.

¹⁶ Limon nen e ya Zozi 'va en -cale lomonnun a -yee "konnen "be, 'e 'pa o va. Te -leglizi nen 'e yie 'to o va di, 'du -e -leglizi 'e -kola 'padu -a -cale tuglinun va.

Minnun nen o o -to -leglizi min ceje -a be -wee 'wi nen 'gv

¹⁷ Minnun nen o o -to -leglizi min ceje -a be, -te o yie -tca -leglizi -va 'kpa be, 'ka o muo "fo -pe "kaga "ji. Pian minnun nen ka o muo -fca 'e "mlianla "da "be, minnun nen o Bali -le 'wi ve, en o Bali -le 'wi "paaman be o nen. ¹⁸ Koo e ya 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Tri nen e ya 'nyranman 'panan 'saa va be,
te 'i 'si -to -yro -e 'e 'saa 'bli di.»

En e ya 'e 'cren -tedi "nyian -ji 'nan:

«'Nyranman 'pazan be, -a 'pan a.»

¹⁹ -Te o -leglizi min ceje -tv man wi 'vi 'yie, te ya'a 'sile min "fli yaa 'le die, te 'i 'sia "da "di. ²⁰ Pian minnun nen 'o 'wi 'wlidi "dra be, 'i 'wi 'pla 'wle Zozinon peenon yie man. 'I dre zie -e "klan 'e 'fca min -mienun ji.

²¹ Ku ya Bali 'le, en ku ya Zozi Crizi 'le, en ku ya Bali -le 'pasianon nen laji e o 'si "va "be o 'le. Maan ve 'yie 'nan, 'wi nen an "sia -a cren -tenan 'yie 'gue -a da nen 'i drela. -Te i min man wi 'man en yi'a tian -a san wei manle die, te 'i tin -te "da "di. En te 'i min bv "va "di.

²² Te 'i koo min -tdi -a 'nan -e 'e 'nyranman -tv 'pa -leglizi -ji di! En 'wi zie -a -ji be, te 'i 'pe 'pla min da tada di! Te 'i 'wi dre -e min pee -le 'wi 'wlidi 'yi 'e baa 'i man di! En 'wi nen e 'to "paa min man be, te 'i -tv dre "fo "di!

²³ Te 'i vi 'nan 'i 'fo 'yi 'saza 'mlindi man di. Pian 'i man nen ya'a 'cean die, 'lee 'i 'pon -ji -le "wean be, 'i -wen mlin 'sezenon.

²⁴ Min -mienun a be, 'wee 'wi 'wlidi "ta a 'e boladu min peenon le 'wein 'vaa, -e yi nen Bali minnun -le tin "baa be 'e bo. Pian min -mienun -le ve

be, yi zιε -a da nen -a ta bɔala. ²⁵-A -towlı "nen "nyian min dre wınun "yi "le ve -a. O ta a 'e bɔladı min pеenon le 'wein. En 'be nen 'be 'ta 'ka tian bɔlea dιε, yi zιε -a da nen 'o 'ta bɔala.

Nəannun -le 'wı nen 'gυ

6 ¹Zozinon nen o ya nɔan -a be, 'o 'o 'tanɔn 'sia min -a -pe pеenon 'ji. 'O dre zιε, 'dυ -e minnun 'o vile 'o 'wı 'wlidi Bali 'lee -cee 'wı "paadi man dt. ²En Zozinon nen o ya nɔan -a, te o tanɔn a Zozi 'va be, te o yie 'e 'cii 'o 'tanɔn 'bɔ 'ji 'nan 'o 'vale waa 'o dre "bwınun -a dt. 'Pian 'o 'nyranman 'pa -wle 'kpa tıgli, kɔɔ o tanɔn 'bɔ nen o 'nyranman "paa -wle "be, o ya Zozi 'va en Bali o ye "yi.

'I dre "yi min -mienun a, te o Bali -le 'wı "paaman 'wlu 'a

'Wıunun pеenon zιε, -a 'bɔ nen 'i "paa Zozinon 'ji, en -a 'bɔ nen 'i 'pla -wle 'wı 'a. ³Pian min -mienun a be, o 'ka 'wı zιε 'be -sru 'dt. 'Wı 'pee nen "o "paaman Zozinon 'ji. Wei nen e ya tıgli en e "sia -kaa san Zozi Crizi 'le be, o 'ka 'be 'va dt. En 'wı "paadi nen e yi -teradı Bali da -ci "sia min le be, wa'a 'ta 'wula "da "dt. ⁴Minnun zιε 'o 'fli "siala -dandan, te wa'a fe -tv tɔa dt. -Sa -fɔdtı dre o man "le -ce -tv -zv, o 'wı 'blıdı ye "yi 'wı "wennennun da. 'Wıunun zιε -yee -taala "man bwıdı -a 'ka yei. En -yee -taala 'cendı 'e cin man -a 'ka yei. En -yee -taala min see wıdı -a 'ka yei. En -yee -taala ci "nrɔndı min man -wlidi "a 'ka yei. ⁵En "nyian -yee -maan min yei 'ka -a ble dt. O 'wı dra "le minnun nen 'o 'wulo 'ka o da dιε, -wee 'wı 'zv, en wa'a 'wı tıgli 'tɔa "fo "dt. -A -cin a o ji 'nan Bali -sru 'ta wıdı be "lala yınan nen.

⁶'Wı 'kpa nen, 'ta wıldı Bali -sru "be, e ya fe yıdı -dan tu -a. 'Pian min 'ka 'kɔan 'e 'ladi min lɔ fe da dt. ⁷Kɔɔ min 'ka 'tale 'e 'lɔ le fe -tv -a 'tre 'gve -a da dt. En min "e vı 'nan 'e 'li 'e da be, ya'a 'ko 'e 'lɔ le fe -a dt. ⁸-Yee "wean -te -kaa -blıfe ye, en -kaa man sɔ ye be, 'e bɔ -kaa a. ⁹Pian minnun nen o ya "va 'nan o dra fenon 'a be, Satan o see "paaman -e 'o 'te -yee san -ji. Min ci 'sɔ wı -wlidunun nen, o ya 'wı 'tun "a en o min sreman be, te -a -cin a -tɔɔlanan "o ji. 'Wıunun zιε, -yee min -nan -nyaan, en -yee min 'sia Bali man -kɔɔbli.

¹⁰Fe nen maan ve zιε -yee ci 'nan, "lala yıdı "yi "be, -yee ci 'wı 'wlidi 'tɔ 'tvdu pеenon pei -trɔanan "a. "Lala yıdı "yi "le "wean, min -mienun 'si Bali -sru 'va, en o ya 'o yra yınan 'wı 'wlidi 'tɔ 'tvdu pеenon 'lɔ.

Pɔl 'wı 'pla Timote 1e

¹¹'Pian 'i 'bɔ Bali -le 'nyranman 'pazan be, te 'wıunun zιε 'o -pli 'i man "fo "dt. 'I -wee 'nan, 'i 'wı nen 'e 'sudı 'ji "be -a dra. 'I -wee 'nan, 'i 'fo 'i leadı Bali man. 'I -wee 'nan, 'i yi -teala Bali da. 'I -wee 'nan, 'i Bali ye "yi, en 'i min ye "yi. 'I -wee 'nan, 'i -pɔan 'e 'sɔ 'wı 'ji. En 'i -wee 'nan, 'i -kɔan "min -trɔɔ -a. ¹²'Ta wıdı Bali -sru "nen yia -si 'sia be, 'i 'kun "man 'kpa, -e

'i 'wulo 'e bɔla "va. En 'belidu nən ya'a 'nyaan dιε, 'i 'kun 'i 'pe "fli "a. Bali 'i laabu "man, en i wu "man min "kaga yie man 'nan, Bali -sru "nen i ci.
¹³Bali nən e 'belidu -nɔan 'treda fe pəenɔn le be, 'lee Zozi Crizi nən e wu "man Ponzu Pilati yie man 'nan, Bali -sru "nen 'e ci be, an 'wι "paala 'yie o 'le 'nan, ¹⁴'Nyranman nən Bali 'bɔ -a -peba 'wu 'i 'lɔ be, 'i yie 'tɔ "va. Te 'tɔ 'e 'pa "man "dι, en te min 'e 'wι "man 'wlidi "dι. I dre zιε -trilii, -e tu nən -kaa san Zozi Crizi -taa "man "be 'e bɔ. ¹⁵Tu zιε Bali 'be 'pla 'e 'bɔ 'a.

Bali zιε -a va nən -fea pəenɔn "sia,
 en -yee fe pəenɔn "paala 'e 'tuvwli.
 -Yee ci mingɔnnennun da mingɔnnen -a,
 en -yee ci minsannun pəenɔn da Minsan -a.

¹⁶En -yee 'ka 'kaa 'li "fo "dι.
 En 'te 'san nən min 'ka 'kɔlaman
 -e 'e -pli "man "dιε,
 -a va nən e ci.

En Bali zιε min 'ka tian 'li -a yile 'e yie 'a dι,
 en min 'ka 'kɔlaman -a yidi -a dι.
 'Tɔ 'widi 'lee 'pleble nən -a 'leda "ka "dιε,
 'e 'kɔn -yee ve -a.

Amen!

¹⁷Minnun nən o ci fenɔn 'a tu 'gvə -a -ji be, 'i 'wι 'pla -wle. I vι -wle 'nan, te 'o 'fli 'sia -dandan dι! Kɔɔ fe yidi be, ceegv e ya 'yie ve -a, "tre e 'ka 'yie ve -a dι. -Yee "wean 'i vι -wle 'nan, te o 'bli 'e 'kɔn -yre "dι! 'Pian o 'bli 'e 'kɔn Bali nən e fe pəenɔn -nɔan "min le be -yre. Yaa -nɔan 'e "mlianla "da 'nan -e -kaa ci 'e "nran. ¹⁸I vι -wle 'nan, 'o 'wι "yi "dre, en o dre wι "yinun nən 'e 'kɔn "kaga. I vι -wle 'nan fe 'e 'su o man, en 'o 'pa min va. ¹⁹"Wee vι 'nan 'o 'kɔn 'winun zιε -a drenan be, e ya "le o yife planan nən o ci tv -fɔla "da "ji ve -a. Zi o -taa 'belidu tugl 'kunle 'o 'pe "fli "a zιε.

²⁰Timote, 'wι pəenɔn nən waa paa 'i 'ji be, 'i yie 'tɔa "da. Minnun nən waa ve 'o 'fli man 'nan, 'o 'winun -tɔa te 'be a 'e -tre be, te 'ka -kɔn waa -tuvwli "dι! En te 'i 'fli wu -wee -sa -fɔdinun va dι! ²¹Zozinɔn -mienun o -pe 'si yi -teradit Zozi da -sru, en o sɔɔnla -si zιε -a da.

Bali -le "yi 'e 'kɔn 'ka 'va.